

5. At Møen, uagtet den er den mindste af de sammenlignede Provindser, har en betydelig Rigdom paa Planter, som en Følge af dens Rigdom paa Kalkgrund, og at den i Henseende til egne Arter kan sættes ved Siden af Laaland og Falster.
6. At Bornholm skylder sine høiere og forskjellige Biergformationer det egne ved dens Vegetation, at man paa denne, kun lidet i botanisk Henseende undersøgte Öe, finder flere Planter som ere egne for den end i Laaland, og at den i Henseende til nogle af de lavere Vegetationer overgaaer de övrige Öer.

I den 2den Afdeeliug af denne Afhandling vil Forfatteren paa samme Maade betragte Vegetationen i Hertugdømmene, og da tillige levere en sammenlignende Udsigt over de naturlige Familiers Forekomst i alle disse Provindser, Tabeller over Forskjellen af Temperaturen samt et vegetabilisk Kort.

Professor og Ridder *Örsted* har forelæst Selskabet en Afhandling om Haarrörene. Dens Hensigt var blot at fremstille Haarrösvirkningens Theorie i sin letteste og for Naturlæren meest passende Form. Efter at *Newton* allerede havde lagt den rette Grund til denne Theorie, ved at bygge den paa en Tiltrækning, der ikkun virker i uendeligt smaa Afstande, havde de fleste Physikere, som senere bearbejdede denne Gjenstand, afvejet fra det Rette, ved at tillægge den her foregaaende Tiltrækning en Virkning i en mærkelig Afstand. Denne Feil uagtet, gjorde dog Theorien Rede for de fleste Haarrösvirkninger. *De la Place* indsatte endeligen igjen den Newtonske Grundlære i dens Rettigheder, og gav Haarrörenes Theorie en Fuldstændighed, der er hans store Navn værdig. Han udvikle deres The-

orie paa to forskjellige Maader. I Følge den ene afledes alle Forholdene af Vædskens Overflades ved Tiltrækningerne bestemte Figur: efter den anden derimod afledes de af en umiddelbar Betragtning over Størrelsen af de tiltrækkende Flader og de tiltrukne Masser. Denne sidste Udvikling, som den lettere har *de la Place* ikke saaledes udført i alle dens Dele, hvilket har givet adskillige Physiker Anledning til enten ganske at foretrække den første, eller dog at benytte begge Udviklingsmaaderne i samme Foredrag. Da den sidste Udviklingsmaade, som bestandigen holder Öiet fæstet paa de virkende Kræfter, bedst passer til Naturlærens Foredrag, saa har Forf. søgt at udføre denne. Det Nærmere heraf vilde det være for vidtløftigt her at meddele, da det gaar ud paa at give en Række af Forklaringer, udviklede af allerede bekjendte Grunde.

Samme har meddeelt Selskabet Efterretning om et nyt Æsk (Alkali), som han har opdaget i Peberen. Dette Æsk faaes ved at udtrække af Peberen med Viinaand alt det derved Opløselige, sætte Saltsyre til, som med dette Æsk danner et i Vand noget opløseligt Salt, og derpaa bundfælde Harpiken med Vand. Efter at dette Salt er behørigt rensed og opløst i Vand, bundfældes Æsket med Ammoniak. Dette Æsk har hele Peberens Skarphed, er opløseligere i Viinaand end i Vand, giver med de fleste Syrer tungtopløselige Salte, og antager ved Salpetersyrens Indvirkning en grønlig Farve. Det har samme Grundbestanddele, som Plantematerierne i Almindelighed, og hører altsaa til samme Klasse som Æskene i Opium, Røvekagen, Stramonium o. s. s. Dog udmærker det sig fra alle hine, ved sin Skarphed.